REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șese lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 276. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 14 (27) Decemvrie. 1904.

Ce ne vor aduce nouele alegerĭ?

Face o impresie de tot curiósă, ca sĕ nu dicem stranie, când într'o parte a foilor românescĭ dela noi se vorbesce de viitórele alegerĭ dietale ca de un eveniment, care ar puté sĕ ne aducă nouĕ Românilor asuprițĭ ceea-ce de dece anĭ și mai bine înzadar dorim: reculegerea nóstră pe terenul luptelor politice-naționale. Și mai curios apare când amintitele fóĭ sĕ pórtă cu speranța că chiar guvernul Tisza-Berzeviczy va da Românilor acéstă posibilitate de a-se reculege, liberându-i deocamdată de cătușele ordonanțelor lui Hieronymi.

Ce s'a întîmplat ca sé fim în drept a aștepta o schimbare atât de favorabilă a situațiunei nóstre politice de la nouĕle alegerĭ dietale?

S'a împlinit óre vechiul postulat al Românilor de a se reforma legea electorală și a li-se da și lor dreptul electoral, care a fost aprópe cu totul monopolisat de elementul de la putere? Orĭ nĭ-a succes óre după atâta timp sĕ convingem pe adversarii noștri, că încercările lor de a ne sugruma viéța națională sunt și rĕmân absurde și zadarnice și că pentru eĭ nu póte fi lucru mai cuminte, decât a păși cât mai curênd pe calea bunei înțelegerĭ și a căuta sĕ se asigure de sprijinul nostru printr'un regim de dreptate și de libertate?

Nimic din tóte aceste nu s'a întîmplat, dér în schimb s'a petrecut ceva diametral opus: maghiarismul violent a declarat rĕsboiŭ pe viéță pe mórte nu numai nisuințelor nóstre politice-naționale, ci chiar și celor culturale și economice și parlamentul, majoritatea dimpreună cu minoritatea lui maghiară, a salutat cu aprobărĭ entusiaste planul urzit de guvern în contra esistenței școlelor nóstre.

In loc sĕ ni-se dea putința de a ne reculege câtușĭ de puțin după un regim atât de îndelungat de asuprire și de terore, națiunea nóstră se vede mai nedreptățită și mai prigonită de cât orĭ și când.

Și acéstă crudă realitate sĕ fie în ajun de a dispăré ca prin farmec, de a face loc unei situațiunĭ mai bune și mai suportabile pentru noi, în scurtul timp de o lună cu ocasiunea nouelor alegerĭ, ce le va conduce cabinetul Tisza?

Cu multe poveștĭ și naive speranțe fără de nicĭ un temeiŭ a fost încurcat și amețit și până acuma poporul nostru, dér ceea ce i-se oferе acuma de către unele ființe politisante din sînul sĕu trece peste tóte câte s'au vĕdut și esperiat în trecut.

Sĕ privim însĕ și la reversul medaliei. Vedem într'o fóie română de la noi, care după relațiunile ei ar trebui sĕ fie ceva mai bine informată despre cele ce se petrec în „vilégul unguresc“, vorbindu-se de posibilitatea ca „alegerile ce vin sĕ ne găsescă érășĭ într'un partid puternic național, ca linie de conduită bine stabilită“.

E vorba aicĭ de nisce alegerĭ, ce se vor face peste vr'o patru sĕptĕmânĭ c'un aparat de putere cum nu s'a mai pomenit în Ungaria, și în acest scurt interval foia din cestiune crede, că se va petrece acea „reînchiegare *într'un partid* puternic național“.

Cine nu ar dori, cine nu s'ar bucura din suflet sĕ vadă pe Românĭ închegațĭ într'un mănunchiŭ puternic ca nicĭ-odată? Dér décă e vorba de reînchegare atuncĭ de ce sĕ nu fie partidul nostru național de la 1881 acela, a căruia reculegere sĕ o dorim, de ce se vorbesce de „un partid național cu linie de conduită bine stabilită“, ca și când partidul nostru de la 1881, care a dat probe de tăria lui și le dă până în diua de adĭ sub regimul terórei, n'ar fi avênd o linie de conduită bine stabilită?

Décă e vorba sĕ se casseze ordonanțele lui Hieronymi — unii glumețĭ spun, că acésta s'a pus în vedere de Tisza numai după alegerĭ — atuncĭ de ce sĕ mai umblăm cu alt partid, care sĕ aibă altă liniă de conduită, de ce sĕ nu stăm și perseverăm pe lângă partidul ce'l avem, pentru care am luptat și am suferit atâta de mult?

Și décă e vorba de convocarea „conferenței naționale“ care „sĕ decreteze poporului român, că ce are sĕ facă“, atuncĭ noi nu cunóscem și nu putem recunósce altă conferență națională decât aceea a partidului național, ce stă pe basa programului de la 1881.

O „conferență națională“ convocată cu înalta voie a guvernului însĕ nu ar puté avé nicĭ-odată competența de a decreta poporului român ce are sĕ facă.

Brașov, 13 (26) Decemvrie.

Convenția comercială cu Germania. Era decis, ca între 20—25 Nov. sĕ se pună la ordinea dilei în camera română convenția comercială cu Germania, adecă după câteva dile de la ruperea negocierilor între Germania și Austro Ungaria. In aceeașĭ di urma sĕ se discute convenția și în „Reichstagul“ german. Guvernul vienes făcênd demersurĭ la Berlin pentru reluarea negocierilor, d-l conte Bülow, la o întrebare ce i-s'a adresat în Reichstag, a rĕspuns, că este nevoit sĕ amâne punerea la ordinea dilei a convențiilor comerciale cu Rusia, Italia, *România*, Belgia și Elveția până la terminarea negocierilor cu Austro-Ungaria, care a reînceput negocierile prin delegațĭ anume trimișĭ la Berlin. „Reichstagul“ fiind în vacanță și neîntrunindu-se până la 10 Ianuarie stil nou, firesce că cercurile politice din Berlin sunt fórte nedumerite asupra stadiului actual al negocierilor. Spre a pune capĕt acestei nedumerirĭ, contele Bülow a publicat un comunicat prin „Național Zeitung“ din Berlin anunțând că décă până la 31 Decemvrie st. n. nu se va puté stabili o înțelegere cu Austro-Ungaria, atuncĭ *Germania va denunța în acea di actuala convenție*, pentru simplul cuvênt, că nu póte ține în suspensiune convențiunile încheiate deja de astă-vară cu Rusia, Italia, România, Belgia și Elveția din causa unor negocierĭ interminabile cu Austro-Ungaria.

Este hotărît decĭ, ca tóte convențiunile sus numite sĕ se presinte „Reichstagului“ german între 10—12 Ianuarie.

Situația parlamentară în România. In urma demisiunilor, carĭ s'au produs în sînul majorității, amêndouĕ taberile din partidul liberal se pregătesc de luptă. După diarul „Cronica“ Brătieniștii, ca și vechile cadre, se numĕră, îșĭ ĭstrîng rêndurile și caută sĕ alégă momentul în care se va da lupta cea mare. Din cabinet, după d-l I. *Brătianu*, a demisionat și d-l C. *Stoicescu*, ministrul domeniilor. Cu tóte aceste d-l Sturdza nu se gândesce de loc la o remaniere; va merge așa înainte. Când vor da însĕ lupta cea mare brătieniștii? După tóte probabilitățile, bugetele vor fi votate fără multă discuție. Brătieniștii ar voi sĕ combată bugetul ministerului de interne, cerênd ștergerea sporului de 1,400.000 lei, spor înscris pentru aplicarea legei comunale. Persóne din apropierea d-lui Sturdza spun însĕ, că primul ministru, pentru a înlătura acéstă eventuală piedecă ce vor sĕ i-o pună brătieniștii, va pune la vot bugetele în bloc. Lupta cea mare, între cele douĕ tabere, se pare că va fi pe cestiunea convențiunilor comerciale, pe carĭ nemulțumiții se dice, că ar fi hotărîțĭ sĕ le respingă. Ast-fel, decĭ, e fórte cu putință ca imediat după votarea bugetelor, sĕ urmeze disolvarea camerelor.

Congregația comitatului Albei-inferiore s'a ținut la 20 Dec. în Aiud. La ordinea dilei erau mai ales 2 puncte politice, carĭ au atras atențiunea membrilor românĭ, ca sĕ iee parte în numĕr mai mare la acésta congregațiune: 1) Se propunea a se vota încredere guvernului Tisza în actuala situație politică. 2) Circulara comit. Têrnava-mică, prin care se cere aprobarea propunerii pĕcătóse, ca religiunea sĕ se predea unguresce în tóte școlele de stat. Au luat parte la congregație vre-o 20 membri românĭ, între carĭ: I. M. Moldovan, canonic-preposit în Blaș, Dr. Iuliu Maniu, advocat, Ștefan Pop, can., Ioan F. Negruțiu, Dr. Ioan Rațiu, profesorĭ din Blașiŭ, Ariton Popa, preot în Bucium-Șasa, Ioachim Totoian, preot, Chișfalĕu, Enea P. Bota, preot Șard, Antonie Pop, proprietar Bucerdea, Aron Gherasim, protopop Petrilaca, Orăsan protopop, St. Iacob și alții.

La propunerea de încredere guvernului, kossuthistii, prin prof. Fogarassy din Aiud au făcut contra-propunere, sĕ se trécă la ordinea dilei. Românii n'au voit sĕ se alăture nicĭ la o parte, nicĭ la alta. Dr. Iuliu Maniu, într'o vorbire mai lungă, întemeiată și energică, a motivat atitudinea Românilor. Propunerea de încredere s'a primit fără concursul Românilor. Față de propunerea religiunei în limba maghiară au vorbit érășĭ Dr. Iuliu Maniu și Dr. I. Rațiu, profesor din Blaș, firesce tot românesce. S'a trecut peste ea la ordinea dilei.

Douĕ proiecte de revisuire a regulamentului.

Se scie, că contele *Andrassy*, în înțelegere cu oposiția, a elaborat un plan de revisuire a regulamentului camerei, care deși nu modifică prea riguros regulamentul actual cum doresce Tisza, totușĭ esclude posibilitatea *obstrucțiunei technice*.

Când *Andrassy* s'a dus la Tisza, ca sĕ-i arate planul sĕu de reformă, acesta avea deja un alt plan, pe care i-l'a făcut cunoscut lui Andrassy, plan, pe care comitetul diriguitor al oposiționalilor, nu l'a admis. Étă ce se dicea în planul opoșiției:

1) Fie-care ședință a dietei se începe cu ordinea de di. Nu se admit vorbirĭ înainte de ordinea dilei. Presidentul îșĭ face propunerile la finea ședinței.

2) Pe timpul cât se desbate un proiect de lege, ședințele se pot prelungi cu o óră, ceea-ce majoritatea póte s'o céră prin votare simplă. Décă 2/3 părțĭ dintre deputațĭ vor cere, camera póte decide, ca ședințele sĕ fie de 10 óre în di pe timpul cât se desbate proiectul.

3) Trebue sĕ se ordone ședințe secrete prin votare simplă, décă o cer acésta 30 deputațĭ presențĭ. Numai o ședință secretă se póte ține într'o di, și în ședința secretă pot sĕ ia cuvêntul numai patru deputațĭ.

Evident, că și pe basa acestei reforme, se puté zădărnici obstrucțiunea technică.

Oposiția a mai pretins un *junctim* între revisuirea regulamentului și reforma legii electorale, punênd condiția, ca noul regulament sĕ între în vigóre numai după-ce se va fi pregătit nóua lege electorală. Principiile fundamentale ale reformei parlamentere ar fi:

1) Votarea după comune, respective după cercurĭ notariale. 2) Desființarea taxelor de cărăușie și de provedere. 3) Nouă arondare a cercurilor electorale pe basa uneĭ drepte proporțiunĭ numerice. 4) Lărgirea dreptului electoral pe basa unui cens proporțional. 5) Menținerea și pe viitor a judicaturei curiale (care ar înceta în curênd.)

Mișcarea electorală.

După zădărnicirea acțiunei de împăcare, s'a început în țéra întrégă mișcarea electorală. Guvernul nu mai puțin ca oposiția s'au pus pe lucru și fac pregătirile necesare în vederea alegerilor. Comitetul diriguitor al partidelor oposiționale unite a ținut alaltăerĭ o conferență și a decis sĕ apeleze la alegĕtoriĭ oposiționalĭ a-se organisa pentru campania electorală și a ține viu contactul cu comitetul central. Étă ce se dice în acest apel:

„Guvernul a atacat legea, ordinea de drept și constituțiunea. Pentru a respinge acest atac, partidele oposiționale trebue sĕ se organiseze. Rugăm decĭ partidele oposiționale din cercurĭ sĕ se pregătéscă de resistență, sĕ se organiseze și sĕ se pună cât mai curênd în contact cu comitetul diriguitor al oposiției aliate“.

Guvernul de altă parte și-a trimis corteșiĭ și emisariĭ electoralĭ în tóte părțile țĕriĭ, ca sĕ alimenteze printre alegĕtorĭ curentul favorabil politicei sale. Partidul liberal guvernamental va pune candidațĭ de ai sĕi aprópe în tóte cercurile oposiționale, chiar și acolo, unde n'are șan-

se de reușită. Diarele publică deja lungi liste de candidați. Printre aceștia vedem și pe vicarul episcopesc gr. or. de la Oradea, Vasilie *Mangra*, care va candida în cercul *Ceica* cu program *guvernamental*. In cercul *Pancota* — spun foile unguresci — va candida probabil un Român, căci cercul este aprópe curat românesc.

Pressa oposițională agită pe capete în fața alegerilor. Baronul *Kaas* Ivor scrie în „Magyarország“ un articol alarmant în care dice: „Cel ce nu e orb, vede ce se pregătesce. Camarila curții a hotărît să restabilésca în Austria și Ungaria autocrația. Acésta nu o póte face în Austria până când în Ungaria esistă constituțiune, fiind-că pactul de la 1867 a condiționat și pentru Austria constituțiunea, care décă cade, Ungaria s'ar întórce la uniunea personală și la 1848“...

Pe acest ton scriu și alte diare opoziționale pentru a predispune și a alarma pe alegători contra partidului guvernamental.

Din Senatul român.

Interpelația d-lui P. Grădișteanu în cestiunea școlelor.

In ședința Senatului român din 23 Dec. n. d-l senator P. *Grădișteanu* și-a desvoltat *interpelarea sa cu privire la școlele unguresci* din Bucuresci. In desvoltarea interpelării sale — dice d-l P. Grădișteanu — nu ura îl face să urce tribuna, deóre-ce consideră acésta ca un defect din cele mai mari. „Ar fi însă o crimă să tolerăm ceea-ce se face în Bucuresci, pe când frații noștri sunt persecutați în Ungaria“.

In téra românéscă întră nu mai puțin de 27 diare maghiare, pe cât timp debitul postal este detras în Ungaria aprópe tuturor diarelor din regat. Spre a ilustra șovinismul diarelor maghiare, citéză un pasagiu dintr'un diar unguresc în care se dice între altele că: „numai ura neîmpăcată póte să mărescă o națiune; națiunea care nu póte urî, nu scie să-și iubéscă patria!“ Oratorul se întrébă, ce civilisație e acésta?

In continuare interpelantul arată, că în Ungaria sunt 12,686 comune, dintre cari 2981 române, 2711 slovace, 1114 germane, 612 rutene și numai 4718 maghiare. „Și totuși Ungurii, cari au numai 4718 comune, vor să maghiariseze 7968 comune locuite de naționalități“. Ér în România, unde Ungurii sunt în număr disparent, ei își fac mendrele. In Bucuresci sunt 2 școli maghiare, în cari nu se vorbesce și nu se învață românesce, în schimb însă sunt persecutați acei ce vorbesc în propria lor țéră românesce. Citéză, spre ilustrare, casul când o fată dintr'o școlă unguréscă din Bucuresci, vorbind românesce, a fost luată la bătăi de colegele ei.

D-l Grădișteanu cetesce apoi o scrisóre primită de la un Român din județul Băcău, în care se arată starea de plâns, în care se află Românii din acel ținut din causa Ciangăilor, cari fiind naturalisați se bucură de cele mai mari drepturi și nici habar n'au de limba românéscă.

In schimb însă în Ungaria ce se întémplă? Ministrul *Berzeviczy lucréză cu forță pentru maghiarisarea școlelor*, voind să persecute limba maternă în școlele susținute de frații noștri și de cele-lalte naționalități cu jertfe ne mai pomenite, ér diarele unguresci propovăduesc o ură neîmpăcată în contra tuturor naționalităților din Ungaria. Proiectul acesta caută să încătușeze și mai mult desvoltarea culturală a Românilor. Interpelantul insistă mai pe larg asupra proiectului și-l critică aspru. „Și Ungurii au fost odată sub jug strein — esclamă d-l Grădișteanu — dér nimeni nu s'a gândit vre-odată să le suprime limba“.

In contra acestui proiect al d-lui Berzeviczy — dice oratorul — a protestat episcopatul românesc din Transilvania și Ungaria. Citând un pasagiu din protestul episcopatului gr. or. român din Sibiiu dice: „Nu mă tem de acești ómeni fals nici ai Carpatului! Cu cât legea Berzeviczy este mai aspră, cu atât se va deștepta mai mult sentimentul național la frații noștri de peste Carpați“ (Aplause).

Inainte de a termina, oratorul rógă pe d-l ministru al cultelor să institue o comisie, care să întocméscă programul *unei serbări naționale* în 1906, când se împlinesc 40 de ani de domnie a regelui Carol și 18 vécuri de la venirea Românilor în Dacia.

Ministrul *Haret* declară, că interpelarea d-lui Grădișteanu privesce pe doi miniștri. D-sa nu va răspunde, decât la cele ce-l privesc personal, ca ministru de culte.

In cestiunea diferitelor diare cari caută să infiltreze ura pentru tot ce-i românesc, d-l ministru dice că, întru cât ne privesce pe noi, nu cu ura am ajuns la gradul de desvoltare în care ne găsim.

D-l ministru declară, că în școla din str. Polonă nu sunt admiși, decât numai fii de streini. In acelaș timp spune, că mijlócele de control au fost prea slabe până acum, dér décă de aci înainte se va puté constata vre-o neregularitate, se va usa de mijlóce mai eficace.

In cestiunea Românilor de origine ungară din Moldova, d-l ministru declară, că cu mijlóce puține se vor puté înființa școli, unde să frecventeze copiii Românilor și copiii de streini.

D-l *Grădișteanu* luând din nou cuvêntul declară, că n'a pus la îndoiélă sentimentele naționale ale ministrului de culte. La observația ce d-l ministru i-a făcut, că o parte din interpelarea sa trebuia adresată d-lui ministru de esterne, răspunde, că pentru o lege nu trebue intervenție diplomatică, ci d-lui ministru al cultelor îi incumbă datoria să useze de aceleași mijlóce, ca și vecinii. Spune, că odată ce se semnaléză în plin parlament atâtea neregularități ce se întémplă în școlele pe cari le-a arătat, este sigur, că se vor lua măsurile cele mai grabnice.

In téra asta, încheie d-sa, când este vorba de iubirea némului, atât bătrânii, cât și tinerii trebue să fie la înălțimea lor și cu o iubire desinteresată să îmbrățișeze pe toți Românii de pretutindeni.

Ședința se ridică la órele 4.

*

In camera deputaților este la ordinea dilei proiectului ministrului de culte cu privire la învățământul particular.

Concesiuni, pact ori pactări locale?

Cronicarul diarului „Budapesti Hirlap“ găsesce cu cale a aminti în revista politică de Crăciun a diarului și pretinsele concesiuni ce le-ar fi făcut ministrul președinte Tisza deputaților guvernamentali de naționalitate română cu privire la fondul lui Iancu, la retragerea ordonanțelor lui Hieronymi și la retragerea proiectului școlar Berzeviczy. In schimbul acestor „concesiuni“, Românii să alégă în mai multe cercuri deputați români cu program guvernamental. In cercurile, unde candidații oposiției nu pot fi învinși de acei ai partidului liberal, guvernul n'are nimic în contra (?), décă Românii vor pune candidați români naționaliști spre a se puté combate astfel mai ușor candidații oposiționali maghiari.

Numai puțini dintre Români — dice cronicarul — se îndoiesc în acest pact a lui Tisza. (Cum așa?) Pentru Maghiari, dice, este însă o cestiune urgentă de a-se sci, décă pactul acesta esistă într'adevăr, séu este numai un fel de scornitură. Vrea să liniștéscă apoi pe cetitori în privința fondului lui Iancu, susținênd, că comitetul „Asociațiunii“ din Sibiiu n'ar fi primit încă nici o împuternicire oficială de a lua în posesiune fondul lui Iancu, care se află încă la banca „Victoria“ din Arad; nici acéstă bancă n'ar fi primit vre-o provocare să dee banii „Asociațiunii“.

Spune mai departe, că politicianii români naționaliști mai radicali, nu numai că nu cred în pact, dér dic, că guvernul nici n'are dreptul să înstreineze menirea fondului Iancu și „Asociațiunea“ nici nu-i póte primi de la el. Guvernul Tisza în strîmtóre este gata să priméscă ajutorul Românilor; Viena vede și ea bucuros acésta, dér îndată ce vor trece puntea, nici unii nici alții nu vor mai voi să scie de Români. Contele Tisza va continua politica tatălui său nu numai față cu Maghiarii, ci și față cu naționalitățile, ér Viena se va tocmi în paguba naționalităților cu Maghiarii acum ca și altă-dată.

Cronicarul lui „Bud. Hirl.“ își încheie observările sale cu următórea interesantă caracterisare a tacticei de pactare, ce o va practica guvernul în fața alegerilor viitóre:

— „Nu credem, că Tisza ar fi încheiat pact cu Românii chiar și cu prețul moderat amintit. Un astfel de pact probabil nici nu esistă și nu va fi; esistă însă órecare cochetare cu naționalitățile, care din cas în cas se póte schimba și într'un fel de pact local. Astfel de lucruri s'au obicinuit a-se încredința *înțelepciunei fișpanilor*. In astfel de casuri resultatul este victoria candidatului guvernamental, dér se póte să fie și altceva. In urma acestor servicii conducătorii naționalităților devin factori comitatensi, de ale căror dorințe trebue să se țină sémă la alegerile comunale și comitatense ori la acțiunile școlare și culturale. Astfel devine apoi decidătóre influența naționalităților în comitate, ér maghiarimea va fi desarmată — ceea-ce este identic c'un pericol national“...

Étă cum cronicarul fóiei maghiare, — care bănuim a fi însuși Jancso Benedek — înțelege situațiunea de față ce ar fi de esploatat de către ómenii guvernului.

Lățiți cultura plantelor industriale în popor!

I.

Față de emigrațiunea din ce în ce crescêndă a poporului nostru, în urma birurilor celor multe și mari și a „sprijinului binevoitor“ al băncilor, este de datoria nóstră a tuturor, să-i dăm povețe continue și să-l abatem de pe calea pribegiei, îndemnându-l pe calea progresului și a culturei, ca să producă mai mult și mai bun la el acasă. Esaminând lucrurile de aprópe și cu seriositate, la noi nu este motiv plausibil de dosire și ducere la America, când acasă e destul pământ, dér *prost muncit și în părăgină*. Decât a-le trimite în minele și fabricele Pensilvaniei, Clevelandului, Ohio etc., brațele vigurόse de muncă, mai bine să le întrebuințăm și aplicăm la noi acasă la cultura și esploatarea rațională a pământului, în agricultură, pomicultură, păduri, industrie etc.

Greșelile cele mari, comise de înaintașii noștri nemijlociți, ori și cât de laudabil li-a fost scopul și tendința de a se opune sistematic și cu obstinație comasărilor pământului de cultură și regulărei lui din nou, dimpreună cu regularea bălților și tuturor cursurilor de apă, ale căror consecințe le vedem astădi și le simțim cu toții — se răsbună amar acum; că deși țăranul nostru are moșióră frumósă, e liber de clacă și dijmă, dér nu mai póte lupta și a-și ajuta sieși acasă, ci iau drumul Americei cu decile de mii, ca să se scape *de datorii*. Insă acasă răul continuă și persistă în aceeași măsură și gravitate, până nu vom remedia răul însuși. Vom invedera-o prin un esemplu.

In special Țera Oltului, printr'o comassare generală și regularea tuturor cursurilor ei de apă, ce scobor din munte și traverséză șesul mănos, ducênd și bogății imense spre Olt, ar puté în timp de 10 ani să devină o a doua Lombardie și cea mai măiéstră grădină pe lume, de cari numai în California se găsesc. Dér actualmente, pe la Recea și alte comune foste grănițeresci, grădinile și livedile, cari se pot uda — *irriga* — deși destul de primitiv și necomplet, se vênd și închiriéză de 8 ori mai scump, decât livedile de cl. I, cari nu se pot irriga. Printr'o regulare generală a rîurilor, tóte livedile din drépta și din stânga lor s'ar puté irriga, începênd din creerul munților și până în Olt, ca să se coséscă tóte de 5—6 ori pe an, în loc de odată. Apoi nenumăratele prunduri, petrișe sterile, bălți etc. s'ar puté preface tóte în terenuri fertile și să nu cunóscă ce este seceta, ce este anul ploios la ele.

Cheltuelile necesitate la o astfel de operație generală, décă s'ar asocia tóte satele din drépta și stânga unui rîu, și le-ar da la unul și acelaș antreprenor ori inginer, ar veni fórte ieftine și în 4—5 ani s'ar întórce cu totul înapoi. In urma lor pământul de cultură ar spori cu 30—50 la sută în valóre și producțiune, prin posibilitatea de a-l munci și îngriji mai bine, fiind adunat și avênd cale deschisă diua și nóptea la el; prin o mai bună împărțire și folosire a lui, după calitatea pământului, și cu suprimarea a o mulțime de spese și timp perdut, cu alergarea în sus și în jos, fără de nici un folos și rost, producțiunea fênului ar fi de 5—6 ori mai mare la jughăr și independente de mersul timpului și de an și după ea ar veni înmulțirea vitelor cantitativ și calitativ.

Ér la comunele, unde nu au pășune suficientă pentru vite, la comassare prin suprimarea și reducerea miilor de răzóre, clinuri, pipiliști, bălți, surpături al căror folos este nul și nici proprietarii lor nu le cunosc, cu tot cadastrul și mapa, s'ar puté face o pășune comunală mai bună de vite, unde să-și pótă ține fie-care văduvă și orfanii văcuța lor de lapte și să-și créscă și ei un vițel, căci acésta este spre binele tuturor și al țărei. Ținerea vitelor vara la grajd și hrănirea lor din mână este o utopie, până ce ele pot umbla în câmp la iarbă verde și în aer curat. Și apoi ținerea și economia vitelor trebue la noi să fie superióră și mai bănósă, decât plugăria, fiind pământul mai sărac și clima mai rece decât a țărilor vecine, cari pot produce mai ieftin și mai bun decât noi, porumb, grâu, rapiță, vin.

Românii și Tisza.

„*Alkotmány*“ de la 25 Decemvrie își amuséză cetitorii săi cu următórele rânduri, ce dice că le-a luat din gura unui „fruntaș român.“ Étă ce să-i fi declarat acesta:

— „Partidul guvernamental nu póte să ia o posiție hotărîtă cu Tisza, fiind-că *Tisza n'a împlinit și nici nu va împlini ceea-ce a promis în vorbirea-program.* Românii n'au fost împărtășiți de nici un favor politic din partea ministrului președinte și ei au esperiat, că el (Tisza) tinde spre asuprirea Românilor. Cu tóte acestea noi Românii, neîndoios, *simpatisăm* (!!) *cu atitudinea energică a lui Tisza.* Părerea nóstră este, că ceea-ce au lansat Apponyi, Kossuth și soți despre continuitatea de drept, despre violarea constituției și despre călcarea jurământului regesc, sunt un *humbug*.“

Este în tot casul interesant — că în aceași di în care „Alkotmany“ publică declarația de mai sus făcută de „fruntașul român“ din Arad, diarul „Magyar Szó“ care combate violent pentru politica contelui Tisza, publică un lung articol datat din Arad, în care se dă strașnică năvală în contra Românilor aradani pe cari nu-i mai scóte din „coterie politică“, „care primejduesce integitatea statului național maghiar“ și învinuesce pe episcopul român din Arad, că „cu scirea și învoirea lui“ acea „coterie politică“ cu „tendențe estreme naționaliste“ își jócă rolul său în politică. „Magyar Szó“ face apoi apel la guvern să nu privéscă pasiv la „munca de subminare aradană“, mai ales acum în ajunul alegerilor.

Ceea-ce publică „Alkotmany“ și ceea-ce se dice în articolul tiszaisztului „Magyar Szó“, nu prea armoniză.

Resboiul ruso-japones.

De pe câmpul de resboiu au sosit în dilele din urmă sciri interesante. Le resumăm în următórele:

Port-Arthur.

Scirea despre recucerirea de cătră Ruşi a colinei de 203 metri nicĭ nu se desminte din parte japonesă, nicĭ nu se confirmă din parte ruséscă. La Londra a sosit o telegramă din *Tokio* în care se dice, că Ruşiĭ au recucerit ce e drept colina de 203 m. dér că amĕnuntele lipsesc. Se crede, că Ruşiĭ au surprins pe Japonesĭ şi că în chipul acesta lĭ-a succes a recuceri posiţiunea fórte însemnată, ce o pierduseră.

După o scire mai nouă din *Tokio*, armata asediatóre japonesă a atacat înălţimile situate spre rĕsărit de Kayanampu şi le ţin ocupate. După afirmările prisonierilor, ar fi cădut generaliĭ *Kondratenko* şi *Hilmann*, ér generalul *Fock* ar fi fost rănit.

Agenţia „Reuter" anunţă, că după o telegramă a amiralului *Togo*, cea mai mare parte a flotei japonese de la Port-Arthur *a fost retrasă.*

Luptă în Corea.

Din *Seul* se telegrafézá, că în partea nordică a Coreei decurge o *luptă violentă între Ruşĭ şi Japonesĭ.*

Flota baltică.

In Tokio se crede, că flota lui *Kamimura* n'a primit ordin sĕ atace flota rusésca, ci numai sĕ supravegheze mişcările acestei flote.

Nu se crede, ca flota rusésca sĕ cuteze a merge până la Saigun. Décă totuşĭ ar face acésta, Japonesiĭ vor părăsi şi blocada de la Port-Arthur şi se vor uni cu celelalte forţe navale, ca sĕ atace pe Ruşĭ.

SCIRILE DILEI.

— 13 (26) Decemvrie.

Fundaţiune nouă. Octogenarul canonic din Blaşiŭ Rev. Domn I. *Rusu* a făcut o fundaţiune pentru stipendii în sumă de *8000* cor. Fapta creştinéscă a fundatorului, care şi pentru parochia gr.-cat. din Sibiiu unde a fost mulţĭ anĭ paroch şi protopop, a făcut mult bine, n'are lipsă de laudă.

Prelegerea publică poporală, care s'a ţinut erĭ în sala de fisică a gimnasiului gr. or. român din Braşov, a întrunit un frumos numĕr de Românĭ braşovenĭ, între carĭ am observat şi numeróse femei şi bărbaţĭ din poporul nostru din Scheiul Braşovului. D-l prof. Aurel *Ciortea*, membru în secţia scienţifică a „Asociaţiunei" nóstre a proiectat cu ajutorul Skioptikonului o serie de tablourĭ bine reuşite, carĭ ilustrau viéţa şi faptele lui Isus Christos. Textul esplicativ al tablourilor proiectate a fost cetit de un elev al şcólelor nóstre medii. In legătură cu aceste tablourĭ d-l prof. Ciortea nĭ-a mai proiectat şi unele din cele mai marĭ şi însemnate bisericĭ din lume, însoţindu-le cu un comentar la înţelesul tuturora. Conferenţiarul a fost viu aplaudat la sfîrşitul instructivei sale prelegerĭ de cei presenţĭ. „Asociaţiunea pentru cultura şi literatura poporului român", în al cărei serviciĭ şĭ-a pus d-l Ciortea cunoscinţele sale, desvóltă prin prelegerile de acest soiŭ, pe carĭ le dorim sĕ se continue cât de des, un mare interes în sînul poporului nostru, care ca şi erĭ va duce cu sine o mare mulţămire sufletéscă şi pe lângă acésta şi cunoscinţe folositóre.

„Ajutorul de stat" pentru clerul archidiecesei de Alba-Iulia şi Făgăraş a sosit la Consistoriul din Blaşiŭ în sumă de *cor. 204.025.* Sunt împărtăşiţĭ 615 preoţĭ. Suma cea mai mare, ce se împarte e 1200 cor. (numai doi primesc atâta), suma cea mai mică e de 35 cor. In lista venită de la ministru numele preoţilor şi de astă-dată sunt *maghiarisate.*

Inmormêntarea lui Şerban Borhină. Din Bucurescĭ se scrie: Vinerĭ după amiadĭ s'a făcut înmormêntarea nefericitului doctorand Borhină. Intre alţii au luat parte la înmormêntare d-nii d-rĭ profesor Cantacuzino, prof. Sion, Racoviceanu Piteştĭ, efor Cantacuzino, Grozovici, Urlăţeanu, Vranialic, Slătineanu, Galasescu, Panaitescu, D. Ionescu, Duma, numeroşĭ studenţĭ în medicină internĭ şi externĭ de ai spitalelor din Capitală, numeroşĭ studenţĭ şi studente de pe la cele-l'alte facultăţĭ etc. Mulţime de coróne au fost trimise de Eforie, internii spitalelor civile, revista „Spitalul", societatea jucătorilor de popice, funcţionarii Academiei române, familia Popescu Giuruiu, „Uniunea", consătenii lui Borhină etc. Au vorbit d-nii: efor Cantacuzino şi dr. Racoviceanu-Piteştĭ, carĭ au arătat dragostea de muncă a lui Borhină. Carul funebru în drum spre Sf. Vinerĭ, a fost oprit în faţa localului asociaţiunei studenţilor în medicină, unde au vorbit d-nii dr. Mirinescu, d-randul Jianu şi d-randul Adolf Munteanu, preşedintele societăţei studenţilor în medicină evrei. Cortegiul s'a îndreptat apoi spre cimitirul Sf. Vinerĭ, unde s'au ţinut alte discursurĭ de cătră d-nii Sivulescu, preşedintele „Uniunei", Hâncu, şeful farmaciei spitalului Colţea, şi d-l C. Demetrian, intern al spitalelor de copii. La órele 7. cosciugul a fost coborît în grópă.

Academia Română a ţinut Vinerĭ o şedinţă publică. Au vorbit d-nii Dr. *Babeş*, care a arătat mijlócele prin carĭ s'ar putea combate malaria în România, ér d-l *Bogdan* a făcut o comunicare asupra unor documente din secolul XV şi XVI relativ la legăturile comerciale dintre Saşii din Braşov şi ţéra Moldovei.

Concertul reuniunei române de cântărĭ din Braşov va avé loc, precum se scie, Joi séra în sala Redutei. Publicăm astădĭ programa concertului: 1) F. Schubert *„Rugăciune"* pentru cor mixt, soli şi acompaniare de pian, 2) Trei cântece pentru sopran cu acompaniare de pian: a) P. Tschaikowsky *„La bal"*, I. Scărlătescu *„Doină"* şi H. Kirchner *„Foie verde de bujor"*, 3) G. Dima. Din a doua Liturghie pentru cor mixt: a) *Heruvicul*, b) *Sfânt e Domnul Savaot*, c) *Pre tine te lăudăm* şi d) *Se se umple gurile nóstre* (cu solo de bas),4) Trei cântece pentru mezzosopran cu acompaniare de pian: a) R. Schumann *Nimfea.* b) Ed. Grieg *Vênt de tómnă* şi c) G. Stefănescu *Mândruliţă de la munte.* 5) Şése cântece poporale pentru cor mixt: a) D. G. Kiriac *Jalea orfanului* b) D. G. Kiriac *Străină pe lume*, c) G. Dima *Plugurile* (cântec ţĕrănesc) d) G. Dima *Trei păstorĭ* (colindă) e) G. Dima *Astădĭ prorociile* (colindă) f) G. Dima *„Nu-i dreptate, nu-i"*. — Inceputul concertului la órele 8 séra. Bilete se pot căpĕta în librăria d-lui *Hiemesch*, ér în séra concertului la cassă.

Donaţiunĭ de bine-facerĭ în suma de 88.000,000 dolarĭ. Diarele americane publică o statistică, din care reiese, că în anul 1904 s'au făcut în America pentru scopurĭ de binefacere, ajutorărĭ la bisericĭ şi şcolĭ etc., donaţiunĭ în suma de 88 milióne dolarĭ. Intre aceştĭ bine-făcĕtorĭ se află în primul loc milionarul american Carnegie cu 7.900,000 dolarĭ, Rokefeller cu 5.500,000 dolarĭ, Mrs Need şi Mrs Wilder cu câte 2 milióne dolarĭ etc.

Un colac monstru de Crăciun. Un brutar frances din Richtmond a espus prima di de Crăciunul gregorian în etablismentul sĕu un colac de crăciun, care cântăresce 3500 funtĭ. Pentru pregătirea acestui colac unic în felul sĕu s'au întrebuinţat înte altele 225 funţĭ unt, 225 funţĭ zahăr, 340 funţĭ făină, 100 funţĭ mandule, 160 funţĭ citronat şi 2600 ouĕ.

Scirĭ din streinătate. Din New-York se anunţă, că inginerul şef al construcţiei *canalului de Panama* a conchis în raportul sĕu pentru construirea canalului la nivelul mării, ér nu cu zăgazurĭ. O astfel de construcţie va costa cu 500 milióne mai mult şi va cere 10 anĭ mai mult de muncă, însĕ întreţinerea canalului va costa mai puţin.

— Din Posen (Polonia germană) se telegrafiéză că un *mare foc* a nimicit satul Zyskovicĭ, lângă graniţa rusă. Peste 1000 de ómenĭ au rĕmas pe drumurĭ.

— Din Paris se telegrafiéză, că un detaşament mai mare de trupe francese a suferit *marĭ pierderĭ* într'o ciocnire cu trupele indigene la Timbuctu în Sudan.

— Din Constantinopol vine scirea, că în ţinutul Yemen (Arabia de sud) a isbucnit o *revoluţiune.* Indigenii resculaţĭ au ocupat teritoriul între oraşele Sana şi Sebid.

Reacţiunea în Rusia.

Intrunirea representanţilor zemstvurilor la Petersburg, luna trecută, votând lor cu 71 contra 27 pentru introducerea unei constituţiunĭ în Rusia, au deşteptat în vastul imperiu al Ţarilor speranţe de o îmbunătăţire a situaţiunii politice. Lumea se aştepta, că Ţarul cu ocasia dilei sale patronale Sf. Nicolae, va lansa poporelor sale un manifest, prin care va confirma în adevĕr aşedarea de libertăţĭ publice.

Amară decepţiune însĕ! Diua de sf. Nicolae a trecut, ér Ţarul n'a lansat nicĭ un manifest cătră însetaţiĭ de libertăţĭ constituţionale. Se dice, că autocratul s'ar fi referit la jurămêntul ce l'ar fi depus înaintea muribundului sĕu părinte, Alexandru III, căruia i-a promis, că va lăsa moştenire Rusia aşa cum a găsit'o.

Reacţionariĭ din şcóla procuratorului general *Pobedenoseff* susţin, că o constituţiune, fie ea cât de restrînsă ar aduce peirea Rusiei autocratice. Rusia trebue sĕ rĕmână cum este guvernată adĭ, orĭ altmintrelea va dispăré, şi eventual va fi chiar împărţită!? Apoi după tóte altele se mai întrébă reacţionariĭ: la ce bun sĕ se introducă tocmai acum constituţia în Rusia, când mai tóte parlamentele europene sunt în plină anarchie? Spectacolul parlamentelor austro-ungare, din Madrid şi Paris, etc. nu e de loc încuragiator pentru a convoca un parlament şi în Rusia.

O altă obiecţiune e, că poporul rus nu e amator pentru reforme, ér pressa rusă e în faşe.

După cum stau adĭ lucrurile în Rusia, până când elementul reacţionar va fi tare la palat, nu e de sperat în nicĭ o ameliorare a situaţiunei.

Resistenţa şi atacul Port-Arthurului.

— Urmare. —

1. Configuraţiunea terenului.

Port-Arthurul se găsesce pe cósta de ost a capului Liaotişan şi tocmai acolo unde se formézá peninsula Tigrului.

Marea cuprinsă între continent şi peninsula Tigrului formézá trei golfurĭ principale: primul spre nord lung de 2000—2500 şi larg de 500—600 m., al doilea la vest lung de 1000 m., larg de 4—500 m., ér al treilea spre sud, unde peninsula Tigrului se légă cu continentul.

In primul golf dă rîul Lun-ho-rio, care vine dinspre nord, acest rîu are trei afluenţĭ principalĭ pe drépta şi unul pe stânga.

Un alt rîu important vine dinspre vest şi dă tot în marea interióră, în golful al doilea, acest rîu se numesce Jakunsui-ho.

La sud de acest rîu curge un altul cu numele de Wantsiatun, de la vest la ost şi dă în marea interióră, în golful al treilea.

La nord-ost de Port-Arthur există un rîu principal Tahorio, ce curge de la nord-vest spre sud-ost.

La sud de Taho-rio este rîul D. care curge în mare.

In oposiţiune cu rîul Jakunsuiho curge spre nord un alt rîu principal în baia Luisa.

Douĕ rîurĭ importante curg în direcţiunea sud-vest şi se varsă în marea interióră, trecênd prin oraş. Aceste douĕ rîurĭ sunt în oposiţiune cu afluenţii rîului Taho-rio şi cu rîul D.

Pe cósta de vest a capului Liao-tişan se găsesc: baia Luisa, capul Abbs, baia Porumbeilor şi capul Race.

Intre rîul Lunho-rio la apus, marea la sud şi riul Taho-rio la nord-ost se găsesc un şir de înălţimĭ stîncóse sub denumirea generală de lanţul munţilor Dragonului.

Vîrful cel mai înalt al acestui lanţ e Şiakuşan cu o altitudine între 185—200 metri.

Crésta principală a acestor munţĭ are aproximativ forma unui semicerc în jurul oraşului. Acest semicerc începe de la nord de golful prim al radei interióre se întinde spre ost-nord-ost sub numele de muntele Erlungşan, apoi spre sud sub denumirea de lanţul muntos al Dragonului şi în fine spre vest terminându-se între oraşul vechiŭ şi mare, sub denumirea de Muntele de aur.

Muntele Dragonului are mai multe nodurĭ, din carĭ cele mai principale sunt: primul, cel mai de la nord, numit Kekuan (Tecuan, Tetoyan, Tavancu), din care se desparte o ramificaţiune colinară, spre sud-vest-sud numită a Prepeliţelor, ce se termină între oraşul vechiŭ şi golful prim, ér altă ramură spre est sud-est, mergênd până în albia rîului Lun-horio numită Erlungşan, al doilea nod la ost de cel dintâiŭ, sub denumirea de Kinkishau şi din care se desparte o ramură colinară spre ost cu acelaşi nume, al treilea nod spre sud de al doilea, numit Kinkitun din care se desparte: spre ost o ramură colinară, sub denumirea de Takuşan, ér spre vest o altă ramură G. care merge până d'asupra oraşului, al patrulea nod la sud numit Urlung, din care se desparte o ramură la ost cu numele de Siacuşan, al cincelea nod mai spre sud numit Petuşan, din care se despart trei ramurĭ: una colinară spre rĕsărit numită Tsiapanşu, care merge până în mare, alta spre sud şi în fine a treia spre vest formând Muntele de aur, la vest de nodul Petuşan, se găsesce un altul din care se desparte spre nord o ramură colinară E.

Punctele cele mai înalte ale acestui lanţ de munţĭ sunt: Muntele de aur 130 m. nodul Petuşan 190 m. şi nodul Kinkintun 180 m. ér plantele lui sunt mereu stâncóse.

La vest de oraş, între rîul Lun-horio şi un afluent, ce se varsă pe drépta sa, se desvoltă de asemenea un lanţ de munţĭ în formă de semicerc în jurul oraşului. Acest lanţ pornesce de la nord, unde se numesce muntele Masa şi Antsean, se întinde la vest cătră baia Luisa şi a Porumbeilor sub denumirea de munţiĭ Etseşan şi Oglovai, apoi se prelungesce spre sud, paralel cu sorgintea rîului Iakunsui-ho. Muntele Etseşan se prelungesce spre sud sub formă de micĭ ondulaţiunĭ (50—80 m.) până la muntele Liao-ti-şan.

Acest bloc muntos, cuprins între mare la vest şi Lun-horio la ost, are trei nodurĭ principale: unul la nord, numit Vangtai, din care se desparte o ramură colinară spre sud, care merge şi se termină în rada interióră; al doilea mai spre vest, numit Etseşan, din care se desparte o ramură spre sud-vest, şi merge de sĕ termină în rîul Jakunsui-ho.

Inălţimea acestui al doilea grup de munţĭ este de 150 m.

O altă înălţime importantă se găsesce pe ţĕrmurele de vest al mării interióre, care se unesce printr'o ramificaţiune, spre vest, cu lanţul colinar, despre care s'a vorbit mai sus şi care légă muntele Etseşan cu muntele Liao-ti-şan.

Acéstă înălţime se numesce colina Lupului alb.

In peninsula Tigrului, dealungul ei, se găsesce ér un şir de înălţimĭ al căror vîrf mai înalt este de 110 m.

In fine la Sud este muntele Liao-tişan înalt de 480 metri şi care constitue, în formă de con, capul Liao-ti-şan. Ramificaţiunile lui, carĭ se termină în mare, au în apropiere de ţĕrm, înălţimĭ remarcabile de câte 50 la 80 m.

Trebue sĕ se remarce, că toţĭ munţiĭ, de carĭ s'a vorbit mai sus, sunt stîncoşĭ, atât crestele cât şi pantele lor, cât şi colinele menţionate, carĭ se despart din ei. In ce privesce configuraţiunea generală a terenului, după cum se póte deduce din expunerea de mai sus, oraşul Port-Arthur e încunjurat la nord, ost şi vest de douĕ semicercurĭ de înălţimĭ stâncóse, carĭ nu se depărtéză de el decât cu o distanţă cuprinsă între 4 şi 7 km-

Imediat la sud se găsesc marea interióră şi înălţimile depe peninsula Tigrului, care închide, astfel la sud, aceste douĕ semicercurĭ.

Prin urmare oraşul de jur împrejur e închis cu aceste obstacole naturale.

La sud muntele Liao-ti-şan formézá un sistem isolat.

După ce am vĕdut configuraţiunea generală a terenului, împrejurul Port-Arthurului, sĕ arĕtăm cum s'a aplicat principiul fortificaţiunei la acest teren.

(Va urma.)

ULTIME SCIRI.

Moscva, 25 Decemvrie. Studenţiĭ au luat hotărîrea de a nu mai frecuenta cursurile, până după sĕrbătorile Crăciunului. In acelaşi timp ei au adoptat o resoluţiune, că vor lupta pentru emancipărea politică a patriei lor şi de a surprima şi înlătura repetarea violenţelor de la 18 şi 19 Decemvrie. O adresă a mai multor grupurĭ din populaţiunea oraşului Moscova esprimă o deplină aprobare şi perfect acord cu cererile esprimate de municipalitatea oraşului în şedinţa dela 13 Decemvrie.

Paris, 25 Decemvrie. Se confirmă scirea diarului „Matin", că Rusia va mai chema sub arme 300 miĭ de ómenĭ, carĭ de-ocamdată vor rămâné în Europa.

Petersburg, 25 Decemvrie. S'a început deja formarea unei a treia escadre in Libau, sub supraveghierea admiralului Birilew. In cursul lunei Ianuarie grosul flotei acesteia va pleca în Estremul-Orient.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și esplicarea dansului nostru de salon

„Romana" dans de colónă în 5 figurĭ *Descrisă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefață",) de *Tunarul din Dumbrău,* **Popa.** — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumĕtate de secol, de când, în epoca redeșteptării nóstre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana", unicul dans de colónă român. In iérna anului 1901, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ de la fondarea Reuniunei femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocasiunea acésta și jubileul de 50 de anĭ al „Romanei". La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum național, au jucat „Romana" jubilară, adecă au esecutat acest dans în tocmai după regulele și prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniunei".

Autorul broșurei esplică „Romana" în strînsă legătură cu musica ei după aceste regulĭ și prescrierĭ originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furișat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulele originale ale „Romanei", ca orĭ și unde în ținuturile și țĕrile locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ pótă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adaus la finea broșurei și textul frumósei și atrăgĕtórei musice a „Romanei", esplicând printre note tóte mișcările dansului după tactele musicei. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana" pretutindenĭ între noi, a fost tot-déuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei" cu esplicărĭ) și costa numai 2 cor. **50** banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana" se póte procura de la ·tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Dela „Tipografia A. Mureșianu" din Brașov,

se pot procura următórele cărți:

(La cărțile aicĭ înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandație.)

Cărți de rugăciunĭ și predicĭ.

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Prețul 3 cor., plus 20 b porto.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul III cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; și pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto).

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe.* Conține predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvêntărĭ bisericesci pre sĕrbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

„Cartea Durerii" de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu*,, editura lui Dr. E. *Dăianu.* Timișóra 1895. O cărticică de mângăere sufletéscă, care costă legată 3 cor. (plus 10 b. porto).

„Cuvêntărĭ bisericescĭ de Massillon" traduse din originalul frances de *Ioan Genț* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicĭ de ale vestitului orator eclesiastic frances. Predicile sunt împărțite de traducĕtor după *anul bisericesc résăritén*, și fie-care este pusă la acea Duminecă séu sĕrbătóre, cu a cărei evanghelie se potrivesce predica. Un volum elegant de preste 400 paginĭ în 8^0 cu portretul lui Massilon. — Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. — *Prețul 5 corone* (6 Lei 50) plus 30 banĭ porto.

Cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ din autorĭ renumițĭ, prelucrate de *Titu Budu.* Tom. II. preț. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operile lui Andreiŭ Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blașiŭ, Prețul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blașiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa", interesanta și eminenta conferență, ce a ținut'o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Brașov și Sibiiu. Broșura conține și douĕ portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormêntului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu", apelul dat cătră ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul", tradițiunĭ, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradițiunĭ și istorisirĭ din tóte părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 40 banĭ. plus 6 banĭ porto.

„Românul în sat și la óste". Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul și meritosul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Țĕranul român și ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de I. *Paul.* Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„David Almășianu", schițe biografice de *Ioan Popea.* Broșura acésta presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Din compositiunile pline de melodii românescĭ ale mult regretatului comtoidoe-român *Ciprian Porumbescu*, tipărite și pesat în edițiunĭ poporale de d-na Marióra *Rațiu* născută Porumbescu, se află de vêndare la Tipografia nóstră următórele piese:

„Imn de urare" cu douĕ vocĭ, *„Hora Prahovei"*, *„A cădut o rază lină"* cu voce, *„Fluturaș de nópte"* polcă, *„Frunză verde mărgărit* cânt poporal, *„Pe câmpiile Stupcei"* polca mazurca, *„Fata popii"* cântec poporal. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 banĭ porto. *„Basme Iașene"* vals, 1 cor. 50 b. plus 10 banĭ porto. *„Potpouriu"*, *din opereta „Crai nou"* 3 cor. și *Ouvertura din opereta „Crai nou"* 1 cor. 50 banĭ plus 10 banĭ porto.